

26.2.2015

Yksikön päällikkö

Kaupunginmuseon kannanotto Museokatu 23 kiinteistön poikkeamispäätöshakemuksesta käyttötarkoituksen muutokseen

HEL 2014-014346 T 10 04 01

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon kannanottoa As. Oy Museokatu 23 poikkeamispäätöshakemuksesta toimistotilan (alk. keskuskeittiö) muuttamiseksi asuinkäyttöön. Tilaa koskee kaupunkisuunnitteluviraston asettama rajattu alueellinen rakennuskielto. Kaupunginmuseo on tutustunut hankkeen asiakirjoihin. Museo tarkastelee kohdetta kulttuurihistorian ja rakennusperinnön vaalimisen näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan hankkeesta seuraavaa.

Museokatu 23 kiinteistö on rakennusmestari Leuto A. Pajusen suunnittelema ja rakennuttama vuosina 1920-21, rakennus tunnetaan ns. Karhutalona. Pajunen suunnitteli 1910-30 -luvuilla yli 30 asuinkiinteistöä kasvavaan kaupunkiin. Näistä monissa oli aikakautensa asuntosuunnitteluun liittyviä uudistuksia. Pajunen kehitti ns. keskuskeittiötalon tyyppiä, jossa asuntojen ruuanlaitto ja keittiötyöt oli keskitetty kiinteistön yhteiseen keskuskeittiöön, joka hissillä välityksellä palveli asuntoja, joihin sijoittui vain pieni lämmityskeittokeittiö. Monet Pajusen toteuttamista keskuskeittiötaloista palvelivat pienasumista; asukkaat olivat itsellisiä ammatissa toimivia naisia. Keskuskeittiötaloja rakennettiin myös keskiluokkaista asumista palvelemaan, ja tällaisesta ratkaisusta on kysymys myös Museokatu 23 kiinteistössä. Ulkoisesti tämäkään rakennus ei eroa ajankohdan muusta kaupunkirakentamisesta.

Museokatu 23 keskuskeittiö sijoittui rakennuksen Oksasenkadun puoleiseen siipeen. Poikkeamispäätöshakemuksessa haetaan tämän tilan muuttamista toimistokäytöstä asuinkäyttöön. Alkuperäiseen keskuskeittiöratkaisuun kuului laaja hallimainen keittiötila, sekä tämän yhteydessä asuin- ja konttorihuoneita seitsemän kappaletta. Keittiötiloista johti sisäinen porraskellariin, johon leivintupa ja varastotilat sijoituivat. Keittiön huolto tapahtui alun alkaen pihan kautta sekä kellarista että porrashuoneen kautta. Keskuskeittiötaloon ei alun perin sisällynyt yhteistä ruokasalia, joka oli tyypillisempi pienasuntoja sisältävissä kohteissa.

Museokatu 23 kiinteistön keskuskeittiö toimi alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan ilmeisesti vuoteen 1945 saakka. Vuosina 1945-57 keskuskeittiöltä vapautuneita tiloja hyödynsi ravintolakoulu Perho. Vuonna 1985 on haettu rakennuslupaa keittiötilojen muuttamiseksi

26.2.2015

Yksikön päällikkö

toimistotiloiksi (ark. Juhani Harju). Samassa yhteydessä alkuperäistä tilarakennetta on muutettu kokonaisvaltaisesti.

Rakennusta ei ole asemakaavassa v. 1977 varustettu rakennussuojelumerkinnällä; asemakaava on rakennussuojelun näkökulmasta vanhentunut. Kohde sijoittuu Etu-Töölön valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle (RKY 2009). Ympäristö on yleiskaavassa 2002 merkitty kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään sen arvot säilyttäen.

Kaupunginmuseo pitää helsinkiläisten keskuskeittiötilojen rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa korkeana, ja niiden alkuperäisyyden säilyminen olisi tärkeää. Tilojen mahdolliset käyttötarkoituksenmuutokset tulisi tehdä harkitusti, tilojen arvot huomioiden. Museokatu 23 kiinteistön osalta keskuskeittiön käyttö on lakannut vuosikymmeniä sitten, eikä tietoa käytön palautumisesta ole. Kiinteistön huoneistoihin on ajan mittaa toteutettu erilaisia huoneistokohtaisia keittiöitä ja yhtiön keskuskeittiötila on muutettu toimistokäyttöön ja myyty.

Kaupunginmuseo ei vastusta Museokatu 23 tilan A2 käyttötarkoituksen muutosta. Parhaiten tilan arvot kuitenkin säilyvät, jos uudessakin käyttötarkoituksessa alkuperäinen rakennusaikainen tilarakenne toimii edelleen lähtökohtana, toissijaisesti rakennuksen normaalikerroksen pohjaratkaisu. Alustavia suunnitelmia tulee tästä näkökulmasta kehittää. Mahdollisten rakennus- ja purkutoimenpiteiden yhteydessä muutettavat tilat tulee dokumentoida siten, että alkuperäiseen käyttöön liittyvät yksityiskohdat ja piirteet tulevat tallennetuksi. Muutosalue ei kosketa ruokahissin tilaa, joka on säilyvä rakennusosa.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36973
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Rakennusvalvontavirasto